

BORANG LAPORAN PROJEK KOMUNITI MyRA

Tarikh Kuatkuasa: 6/9/2023

BAHAGIAN A : MAKLUMAT PROJEK/PROGRAM

1.	Tajuk:	Combating Cyberbullying for Better Internet Inclusivity: An Optimized Deep Learning Approach
2.	Ketua Projek:	Prof. Madya Dr. Mohd Asyraf Zulkifley
3.	Kod Projek:	KK-2022-018
4.	Fakulti/Pusat/Institut:	Fakulti Kejuruteraan dan Alam Bina
5.	Jenis Komuniti/Industri:	Kesedaran kepada Pelajar Sekolah Rendah, Menengah, Universiti dan Orang Awam

BAHAGIAN B : SENARAI SEMAK

Kriteria Semakan		Tahap Bintang	Semakan Ketua Projek (/)	Semakan Urusetia MyRA (/)
1.	Kertas Kerja: <i>(sertakan kertas kerja asal dari SMPU)</i>	1 ★		
	Kod projek		/	
	Objektif		/	
	Ahli projek / Jawatankuasa / Organisasi		/	
	Implikasi kewangan		/	
	Carta perbatuan		/	
2.	Penglibatan Komuniti:	2 ★★		
	Surat persetujuan kerjasama/ Lol/ MoA/ MoU		/	
	Dokumentasi perjalanan aktiviti (Gambar)		/	
3.	Perubahan Pengetahuan, Sikap, Kemahiran dan Aspirasi (PSKA):	3 ★★★		
	Analisis soal selidik awal/ Temu bual		/	
	Komuniti menunjukkan perubahan positif (Analisis soal selidik/ Pengumpulan data/ Temu bual)		/	
4.	Perubahan Amalan:	4 ★★★★		
	Komuniti melaksanakan atau meneruskan inovasi yang diperolehi		/	
5.	Penghakupayaan:	5 ★★★★★		
	Komuniti meneruskan inovasi secara berterusan tanpa bantuan universiti		/	

PENGESAHAN

Disahkan oleh Dekan/ Timbalan Dekan/ Pengarah/ Timbalan Pengarah	Diterima & Diperaku oleh Urusetia MyRA
..... Nama: Jawatan: Nama: Jawatan:

BAHAGIAN A: MAKLUMAT PROJEK

1.0 MAKLUMAT PROJEK

TAJUK PROJEK:	Combating Cyberbullying for Better Internet Inclusivity: An Optimized Deep Learning Approach	
KOD PROJEK:	KK-2022-018	
TEMPOH PELAKSANAAN:	TARIKH MULA	TARIKH AKHIR
	1 Januari 2023	31 Disember 2023
PERUNTUKAN YANG DILULUSKAN:	RM 131,940.05	
NAMA KETUA PROJEK:	Prof. Madya Dr. Mohd Asyraf Zulkifley (K017204)	
SENARAI AHLI: (Berserta UKMPER)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dr. Tan Siok Yee (K022355) 2. Dr. Nur Fadzilah Othman (UTeM) 3. Dr. Rusdha Muharar (Universitas Syiah Kuala, Indonesia) 4. Dr. Syamsul Azlan Saleh (KQ01643) 5. Dr. Hazimah Haspi Harun (KQ01638) 	
NO. TELEFON:	011-15782787	
ALAMAT E-MEL:	asyraf.zulkifley@ukm.edu.my	
ALAMAT PEJABAT:	JKEES, FKAB, UKM	
JENIS KOMUNITI/INDUSTRI YANG TERLIBAT:	Kesedaran kepada Pelajar Sekolah Rendah, Menengah, Universiti dan Orang Awam	
PENGANJUR/ PEMBIAYA PROGRAM:	Pembiayaan dana antarabangsa dari Australia melalui geran ISIF Asia tajaan The APNIC Foundation.	

2.0 CARTA PERBATUAN

Bil	Aktiviti	Tarikh Pelaksanaan Aktiviti	Status (selesai/ Belum selesai/ Sedang dilaksanakan)
1	Pembangunan bahan kempen kesedaran buli siber (slaid pembentangan – Bahasa Malaysia, Inggeris dan Indonesia, pamflet, artikel akhbar) melalui bengkel di Melaka	9 Mac 2023	Selesai
2	8 Siri Kempen Kesedaran Buli Siber	13 Julai 2023	Selesai
3	3 Siri Kempen Kesedaran Buli Siber Antarabangsa	21 Ogos 2023	Selesai
4	Pembangunan teknologi AI untuk mengesan kes buli siber	15 Ogos 2023	Selesai
5	6 Siri Kempen Teknologi Kesedaran Buli Siber	17 Oktober 2023	Selesai
6	Penulisan artikel jurnal berimpak tinggi	31 Disember 2023	Sedang dilaksanakan

3.0 RINGKASAN IMPAK PROGRAM KOMUNITI/INDUSTRI (*minimum 100 patah perkataan*)

Kempen kesedaran buli siber ini merupakan satu daripada dua objektif utama geran antarabangsa ISIF Asia (KK-2022-018). Geran antarabangsa ini diterima bagi melaksanakan kempen kesedaran buli siber dan juga membangunkan sistem AI bagi mengesan kes buli siber berdasarkan maklumat teks. Kadar peningkatan kes buli siber adalah semakin meningkat saban tahun, lebih-lebih lagi apabila kanak-kanak mula menggunakan telefon bimbit dalam usia seawal 7 tahun. Lanjutan itu, generasi muda sekarang adalah terdedah kepada pelbagai masalah yang disebabkan oleh capaian internet, walaupun mereka ini masih kurang ilmu untuk melindungi diri dalam maya. Sementelah itu, buli siber merupakan cabaran yang perlu dihadapi oleh ramai rakyat Malaysia, tidak kiralah generasi muda mahupun berumur. Oleh itu, objektif kempen kesedaran ini adalah untuk memberi kesedaran kepada rakyat Malaysia termasuklah pelajar sekolah Rendah, Menengah, Universiti serta orang awam. Untuk kategori pelajar, sebanyak 17 kempen telah dilaksanakan di seluruh dunia, termasuk 2 di Indonesia dan 1 di Jordan. Untuk kategori orang awam, kempen kesedaran telah dilaksanakan melalui forum awam di Majlis Bandaraya Melaka Bersejarah dan juga artikel akhbar bagi meyebarluaskan meklumat kempen ini. Hasil positif daripada kesemua siri kempen ini melihatkan peningkatan kesedaran terutamanya dikalangan pelajar sekolah mengenai jenis-jenis buli siber dan cara untuk menghadapi cabaran ini. Sebagai conoth, terdapat ramai pelajar tidak menyedari bahawa perbuatan pemualauan di platform media sosial termasuk WhatsApp merupakan perbuatan buli siber. Malahan, ramai pelajar tidak dapat membezakan antara had gurauan dan perbuatan buli siber. Selain itu, kempen kesedaran ini turut berkongsi mengenai kaedah untuk mengatasi, menghadapi dan melaporkan kes-kes buli siber, termasuklah penggunaan teknologi AI. Satu kes contoh lagi, seramai 40 ahli pembimbing rakan sebaya daripada Sekolah Menengah Bandar Baru Bangi yang telah menghadiri bengkel buli siber di UKM telah mengadakan pelbagai aktiviti lanjutan di sekolah mereka bagi meneruskan usaha kempen kesedaran buli siber. Sebagai pembuktian keberkesanan dan kelangsungan kempen ini, kami telah mendapatkan makalum balas secara video temuduga bersama pelajar-pelajar terhadap 6 sekolah yang terlibat. Malahan, kami turut menerima maklumabalas pembuktian daripada 4 buah sekolah, dimana cikgu-cikgu yang telah dilatih melalui kempen buli siber kami (Train the Trainer), telah meneruskan usaha murni ini terhadap pelajar-pelajar lain yang tidak terlibat semasa kempen awal kes buli siber kami. Pembuktian telah diterima melalui surat penghargaan rasmi yang melibatkan aktiviti yang mereka telah laksanakan tanpa bantuan kami.

**BAHAGIAN B:
DOKUMEN PEMBUKTIAN PENARAFAN BINTANG**

1.0 PENGLIBATAN KOMUNITI/INDUSTRI: *(Sokongan dan penglibatan komuniti/industri)*

**Dokumen pembuktian: Salinan surat persetujuan kerjasama/Lol/MoU/emel daripada komuniti/industri*

Sila rujuk **LAMPIRAN A** untuk pembuktian bagi Surat Pihak Sekolah bagi Siri Kempen Kesedaran Buli Siber yang terdiri daripada:

- 1) Memorandum of Agreement dari pemberi dana APNIC dan UKM
- 2) Surat Kebenaran Aktiviti daripada Jabatan Pendidikan Negeri Selangor – untuk aktiviti di Sekolah-sekolah di Negeri Selangor
- 3) Surat Kebenaran Aktiviti daripada Jabatan Pendidikan Daerah Hulu Langat – untuk aktiviti di Sekolah-sekolah di Daerah Hulu Langat
- 4) Surat Kebenaran Aktiviti daripada Jabatan Pendidikan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur – untuk aktiviti di Sekolah-sekolah di Kuala Lumpur
- 5) Surat Kebenaran dan Jemputan daripada Education Malaysia Jordan
- 6) Surat Kebenaran dan Jemputan daripada Universitas Syiah Kuala, Indonesia
- 7) Surat Kebenaran Aktiviti daripada Sekolah Menengah Integrasi Tahfiz Ilmuwan (Smitin), Selangor
- 8) Surat Kebenaran Aktiviti daripada Sekolah Rendah Kebangsaan Permatang Pasir, Kedah.

2.0 DOKUMENTASI PERJALANAN AKTIVITI:

*Dokumen pembuktian: Ringkasan aktiviti berserta gambar

Bil.	Ringkasan	Gambar
1.	Bengkel Kickoff untuk tujuan pembangunan bahan kempen kesedaran buli siber di The Riviera Melaka pada 9 hingga 12 Mac 2023	
2.	Artikel akhbar untuk mempromosikan kempen buli siber yang diterbitkan di Berita Harian melalui artikel bertajuk “Segera bentang undang-undang tangani kes buli siber” yang diterbitkan pada 15 Februari 2023.	
3.	Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 1 pada 19 April 2023 di Fakulti Teknologi dan Sains Maklumat, Universiti Kebangsaan Malaysia, Bangi, Selangor	
4.	Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 2 pada 22 Mei 2023 di Sekolah Rendah Kebangsaan Permatang Pasir, Kedah	

5.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 3 pada 23 Mei 2023 di Sekolah Menengah Agama Al Falah, Parit Buntar, Perak</p>	
6.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 4 pada 19 Jun 2023 di Sekolah Rendah Sri Al-Amin Bangi, Bangi, Selangor</p>	
7.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 5 pada 7 Jun 2023 di Faculty of Information and Communication Technology, Universiti Teknikal Malaysia Melaka (UTeM), Melaka</p>	
8.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 6 pada 19 Jun 2023 di Sekolah Rendah Sri Al-Amin Bangi, Bangi, Selangor</p>	
9.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 7 pada 20 Jun 2023 di Sekolah Menengah Integrasi Tahfiz Ilmuwan, SMITIN, Bangi, Selangor</p>	

10.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 8 pada 13 Julai 2023 di Sekolah Rendah ABIM, Sungai Ramal Dalam, Selangor</p>	
11.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 9 pada 25 Julai 2023 di SMA Labschool, Universitas Syiah Kuala, Banda Aceh, Indonesia</p>	
12.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 10 pada 26 Julai 2023 di Jabatan Teknik Elektro dan Komputer, Universitas Syiah Kuala, Aceh Indonesia</p>	
13.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 11 pada 2 Ogos 2023 di Sekolah Kebangsaan Convent Sentul 1, Sentul, Kuala Lumpur</p>	
14.	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 12 pada 3 Ogos 2023 di Sekolah Kebangsaan Bandar Baru Sentul, Sentul, Kuala Lumpur</p>	

<p>15.</p>	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 13 pada 21 Ogos 2023 di Dar Athariyah, Amman, Jordan</p>	
<p>16.</p>	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 14 pada 11 September Ogos 2023 di Sekolah Kebangsaan Convent Sentul 2, Sentul, Kuala Lumpur.</p>	
<p>17.</p>	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 15 pada 13 September Ogos 2023 di Sekolah Kebangsaan Sentul 1, Sentul, Kuala Lumpur.</p>	
<p>18.</p>	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 16 pada 24 Mei 2023 untuk pelajar Sekolah Menengah Kebangsaan Bandar Baru Bangi di Dewan Kuliah 2, Fakulti Kejuruteraan dan Alam Bina, UKM</p>	
<p>19.</p>	<p>Kempen Kesedaran Buli Siber Siri 17 pada 17 Oktober 2023 di Sekolah Menengah Kajang Utama, Kajang, Selangor</p>	

3.0 PERUBAHAN PENGETAHUAN, SIKAP, KEMAHIRAN DAN ASPIRASI (PSKA):

Dokumen Pembuktian: Keputusan analisis **sebelum & selepas dalam bentuk rajah yang menunjukkan perubahan sikap positif/ peningkatan kemahiran/ aspirasi*

Sebanyak LIMA sesi temubual yang melibatkan 25 orang pelajar dari lima buah sekolah telah dilaksanakan bagi mengkaji kesan sebelum dan selepas kempen kesedaran buli siber dilaksanakan. Sesi temubual telah dirakan secara video dan sampel maklumat video boleh dicapai di pautan berikut <https://youtu.be/60HUPI9Kej8> dan <https://youtu.be/6gDXh2Dv4WI>.

Kaedah pensampelan rawak terhadap pelajar-pelajar Sekolah Rendah dan Menengah yang terdiri daripada pelbagai bangsa dan lapisan umur telah dilaksanakan bagi mengkaji keberkesanan kempen buli siber secara menyeluruh. Hasil daripada sesi temubual yang dilaksanakan, didapati 100% pelajar telah menunjukkan tiga domain peningkatan atau reaksi positif terhadap kempen kesedaran buli siber ini yang melibatkan faktor berikut:

- 1) Pendedahan terhadap pengertian buli siber
- 2) Pendedahan terhadap kepelbagaian jenis-jenis buli siber
- 3) Pendedahan terhadap kaedah untuk menghadapi situasi buli siber

Sila rujuk **LAMPIRAN B** untuk sampel-sampel transkrip sesi temubual bersama-sama pelajar yang membuktikan keberkesanan siri kempen buli siber ini.

Berikut merupakan pembuktian sesi temubual tersebut:

- 1) Bersama pelajar-pelajar Sekolah Kebangsaan Bandar Baru Sentul

SK Sentul 1 Al Hakim.mp4

SK Sentul 1 Danisha.mp4

SK Sentul 1 Farah Adriana.mp4

SK Sentul 1 Firziki.mp4

SK Sentul 1 Luqman.mp4

2) Bersama pelajar-pelajar Sekolah Kebangsaan Convent Sentul 1

SK Convent Sentul 1 Aleesya.mp4

SK Convent Sentul 1 Amara.mp4

SK Convent Sentul 1 Liana.mp4

SK Convent Sentul 1 Qistina.mp4

SK Convent Sentul 1 Sharvina.mp4

3) Bersama pelajar-pelajar Sekolah Kebangsaan Convent Sentul 2

SK Convent Sentul 2 Alasha.mp4

SK Convent Sentul 2 Kasih Safiya.mp4

SK Convent Sentul 2 Latisha.mp4

SK Convent Sentul 2 Livia.mp4

SK Convent Sentul 2 Sharifah Kasih.mp4

4) Bersama pelajar-pelajar Sekolah Kebangsaan Sentul 1

SK Sentul 1 Ai Hakim.mp4

SK Sentul 1 Danisha.mp4

SK Sentul 1 Farah Adriana.mp4

SK Sentul 1 Firziki.mp4

SK Sentul 1 Luqman.mp4

5) Bersama pelajar-pelajar Sekolah Menengah Kebangsaan Bandar Baru Bangi

SMK BBB Arisa Sofia.mp4

SMK BBB Max.mp4

SMK BBB Najatul.mp4

SMK BBB Nik Nazira.mp4

SMK BBB Syaima'.mp4

Perubahan sikap positif juga dibuktikan melalui surat-surat penghargaan dan pembuktian yang diberikan oleh pihak sekolah yang akan diterangkan lebih lanjut dalam bahagian seterusnya.

4.0 PERUBAHAN AMALAN: Komuniti melaksanakan atau meneruskan inovasi yang diperolehi daripada program (Jika berkaitan)

*Dokumen pembuktian: Ringkasan dan gambar pelaksanaan modul/aktiviti dilaksanakan oleh komuniti

Mohon rujuk LAMPIRAN C untuk salinan Surat Maklumbalas penerusan inovasi oleh pihak Sekolah-sekolah yang berkenaan.

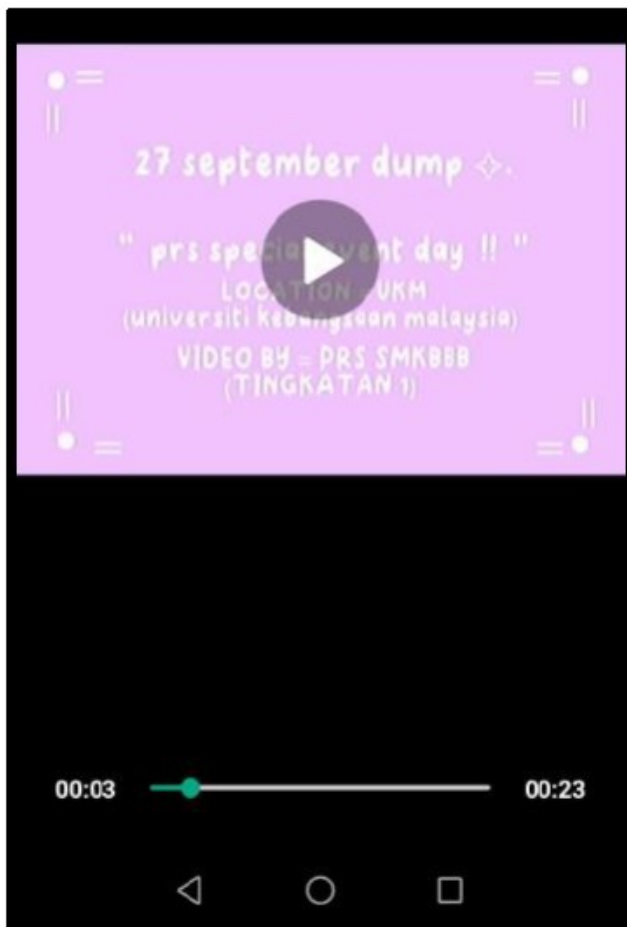
Bil.	Ringkasan	Gambar
1.	Melalui bantuan maklumat dan bahan kempen kesedaran yang kami bangunkan, pihak Sekolah Rendah Islam ABIM telah menganjurkan sesi kesedaran buli siber terhadap pelajar-pelajar lain yang tidak terlibat semasa kempen yang kami anjurkan, melalui surat maklumbalas bertarikh 2 Oktober 2023.	
2.	Melalui bantuan maklumat dan bahan kempen kesedaran yang kami bangunkan, pihak Sekolah Rendah SRI Al-Amin Bangi telah menganjurkan sesi kesedaran buli siber terhadap pelajar-pelajar lain yang tidak terlibat semasa kempen yang kami anjurkan, melalui surat maklumbalas bertarikh 11 Oktober 2023.	
3.	Melalui bantuan maklumat dan bahan kempen kesedaran yang kami bangunkan, pihak Sekolah Menengah Kebangsaan Kajang Utama telah menganjurkan sesi kesedaran buli siber terhadap pelajar-pelajar lain yang tidak terlibat semasa kempen yang kami anjurkan, melalui surat maklumbalas bertarikh 18 Oktober 2023.	

5.0 PENGHAKUPAYAAN: Komuniti meneruskan inovasi secara berterusan tanpa bantuan universiti
(Jika berkaitan)

*Dokumen pembuktian: Surat dan gambar penyerahan projek kepada komuniti

Untuk bahagian Penghakupayaan, Sekolah Menengah Kebangsaan Bandar Baru Bangi telah melanjutkan sesi kempen kesedaran dengan inisiatif sendiri tanpa bantuan lanjut dari kami. Pada siri kempen sebelumnya, seramai 40 orang pelajar Ahli Pembimbing Rakan Sebaya yang merangkumi tingkatan 1 hingga 5 telah menghadiri bengkel buli siber di Universiti Kebangsaan Malaysia. Lanjutan itu, mereka telah diamanahkan oleh pihak sekolah untuk meneruskan inisiatif buli siber sebagai sebahagian daripada aktiviti Ahli Pembimbing Rakan Sebaya. Para pelajar telah membangunkan sendiri bahan kempen media sosial untuk kesedaran buli siber bagi menyebarkan kesedaran dikalangan rakan sekolah mereka. Berikut merupakan snapshot bahan dan aktiviti yang telah dibangunkan tanpa bantuan daripada kami. Hasil daripada inisiatif ini, isu buli siber telah menjadi sebahagian modul Ahli Pembimbing Rakan Sebaya dimana mereka telah berupaya membangunkan bahan sendiri bagi kelangsungan aktiviti di Sekolah mereka.

Hasil kerja peserta disebarluaskan kepada rakan-rakan melalui *group* kelas berkenaan kesedaran buli siber.

Selain daripada itu, pihak sekolah melalui cikgu dan kaunselor turut aktif berkongsi maklumat kempen ini melalui surat maklumbalas bertarikh 2 Oktober 2023 seperti yang dikongsikan di **LAMPIRAN D**.

PENGESAHAN PENYELIDIK

Dengan ini saya mengesahkan bahawa maklumat yang diberikan dalam laporan ini adalah benar.

Tandatangan Ketua Projek,

(.....)

Nama : Mohd Asyraf Zulkifley

Jawatan: Pensyarah DS 54

**DISAHKAN OLEH
DEKAN/ TIMBALAN DEKAN/ PENGARAH/ TIMBALAN PENGARAH**

Disahkan oleh,

(.....)

Nama :

Jawatan:

LAMPIRAN A

LAMPIRAN B

LAMPIRAN C

LAMPIRAN D

KERTAS KERJA ASAL SISTEM APNIC

KERTAS KERJA ASAL SISTEM SMPU